

Nr 200.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder för främjande av det fria och frivilliga folkbildningsarbetet m. m.

(Statsutskottets utlåtande nr 156.)

Till Konungen.

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln, punkterna 14, 291 och 293, föreslagit riksdagen att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1947/48 beräkna

dels till Stifts- och landsbiblioteken: Avlöningar ett förslagsanslag av 80 000 kronor;

dels till Understöd åt folkbiblioteksväsendet ett förslagsanslag av 2 800 000 kronor;

dels till Bidrag till bildningsverksamhet bland sjömän ett anslag av 25 000 kronor;

dels till Understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar, ett anslag av 575 000 kronor;

dels till Understöd åt studiecirkelverksamhet ett anslag av 1 200 000 kronor;

dels till Understöd för anordnande av flyttande folkhögskolekurser ett anslag av 150 000 kronor;

dels till Bidrag till vissa bildningsförbund för organisations- och administrationskostnader ett anslag av 500 000 kronor;

dels till Bidrag till verksamheten vid hemgårdar ett anslag av 30 000 kronor;

dels till Bidrag till verksamheten vid studiehjem ett anslag av 30 000 kronor;

dels ock till Bidrag till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande ett anslag av 450 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 204, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 7 mars 1947, för riksdagen framlagt slutliga förslag i ärendet på sätt närmare framgår i det följande.

I. Åtgärder för främjande av det fria och frivilliga folkbildningsarbetet.

Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen, att bidrag av statsmedel må utgå till det fria och frivilliga folkbildningsarbetet i huvudsaklig överensstämmelse med vad chefen för ecklesiastikdepartementet i förenämnda statsrådsprotokoll (s. 3—77) förordat.

Riksdagen vill i anledning av vad departementschefen inledningsvis anfört framhålla, att riksdagen i likhet med departementschefen finner det angeläget, att staten lämnar folkbildningsarbetet ett avsevärt ökat stöd samt att stödet i första hand bör avse det kvalitetsbetonade studiearbetet, varvid likväl — såsom departementschefen framhållit — bör iakttagas att understödsbestämmelserna icke formuleras så snävt, att en utbyggnad på bredden omöjliggöres.

Med anledning av vad departementschefen anfört och föreslagit i fråga om bildningsarbetet på det politiska och religiösa området vill riksdagen framhålla, att riksdagen i likhet med departementschefen funnit det vara ett statligt intresse att främja en på förevarande områden bedriven upplysningsverksamhet, som icke har karaktär av propaganda för den ena eller andra riktningen.

Vad föreläsungsverksamheten beträffar har riksdagen ansett sig böra understryka vikten av att den kunskapsgivande karaktären hos denna verksamhet upprätthålles av föreläsningsorganisationerna.

I fråga om statligt stöd till studiecirkelverksamheten bifaller riksdagen vad departementschefen i sådant avseende förordat. Departementschefen har i likhet med skolöverstyrelsen ansett, att såsom villkor för understöd böra krävas minst 20 studietimmar, fördelade på 10 sammankomster. Departementschefen har emellertid förutsatt, att dispens från detta villkor skulle lämnas dels i sådana fall, där kommunikationer och arbetsförhållanden gjorde detta motiverat, dels ock i fråga om studiecirkel, som sysslade med mera kvalificerade ämnen och där hemarbetet väntades vara av betydande omfattning. Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot att såsom departementschefen förordat vissa dispensmöjligheter komma att föreligga på förevarande område.

Departementschefen har i likhet med utredningen ansett, att skolöverstyrelsen även i fortsättningen skall vara tillsynsmyndighet för det fria

folkbildningsarbetet. För handläggningen av dessa ärenden bör enligt departementschefens förslag inrättas en särskild folkbildningsrotel med ett undervisningsråd såsom chef. Riksdagen är ense med departementschefen om lämpligheten av en dylik anordning. Den nya roteln torde i huvudsak böra tillföras de grupper av ärenden, som av utredningen angivits. Vid den ändrade arbetsfördelning inom överstyrelsens folkskolavdelning, som blir en följd av inrättandet av folkbildningsroteln, torde enligt riksdagens mening böra tillses, att den nya rotelns arbetsbörda lämpligt avväges.

Vad departementschefen under förevarande avdelning av propositionen nr 204 i övrigt anfört och föreslagit har icke givit riksdagen anledning till erinran eller uttalande.

Riksdagen får fördenskull anmäla, att riksdagen medgivit att bidrag av statsmedel må utgå till det fria och frivilliga folkbildningsarbetet i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen förordat.

II. Anslagsberäkningar.

1:o) **Stifts- och landsbiblioteken: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 1) har riksdagen

dels godkänt följande avlöningsstat för stifts- och landsbiblioteken, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	38 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	37 600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	4 600
		Summa kronor 80 500;

dels ock till Stifts- och landsbiblioteken: *Avlöningar* för budgetåret 1947/48 under åttonde huvudtiteln anvisat ett förslagsanslag av 80 500 kronor.

2:o) **Understöd åt folkbiblioteksväsendet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2) har riksdagen till *Understöd åt folkbiblioteksväsendet* för budgetåret 1947/48 under åttonde huvudtiteln anvisat ett förslagsanslag av 2 818 500 kronor.

3:o) **Bidrag till bildningsverksamhet bland sjömän.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3) har riksdagen till *Bidrag till bildningsverksamhet bland sjömän* för budgetåret 1947/48 under åttonde huvudtiteln anvisat ett anslag av 5 000 kronor.

4:o) **Understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4) har riksdagen till *Understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar*, för budgetåret 1947/48 under åttonde huvudtiteln anvisat ett anslag av 440 000 kronor.

5:o) **Understöd för anordnande av folkbildningskurser m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5) har riksdagen till *Understöd för anordnande av folkbildningskurser m. m.* för budgetåret 1947/48 under åttonde huvudtiteln anvisat ett anslag av 155 000 kronor.

6:o) **Resekostnadsersättning åt föreläsare.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6) har riksdagen till *Resekostnadsersättning åt föreläsare* för budgetåret 1947/48 under åttonde huvudtiteln anvisat ett förslagsanslag av 110 000 kronor.

7:o) **Understöd åt studiecirkelverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7) har riksdagen till *Understöd åt studiecirkelverksamhet* för budgetåret 1947/48 under åttonde huvudtiteln anvisat ett förslagsanslag av 1 200 000 kronor.

8:o) **Understöd för anordnande av s. k. universitetscirklar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8) har riksdagen till *Understöd för anordnande av s. k. universitetscirklar* för budgetåret 1947/48 under åttonde huvudtiteln anvisat ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

9:o) **Utbildning av studieledare för folkbildningsarbetet m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9) har riksdagen till *Utbildning av studieledare för folkbildningsarbetet m. m.* för budgetåret 1947/48 under åttonde huvudtiteln anvisat ett reservationsanslag av 59 000 kronor.

10:o) **Bidrag till inköp av film- och radioapparater för föreläsnings- och studielokaler.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10) har riksdagen till *Bidrag till inköp av film- och radioapparater för föreläsnings- och studielokaler* för budgetåret 1947/48 under åttonde huvudtiteln anvisat ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

11:o) **Bidrag till studieförbund för organisations- och administrationskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11) har riksdagen till *Bidrag till studieförbund för organisations- och administrationskostnader* för budgetåret 1947/48 under åttonde huvudtiteln anvisat ett anslag av 500 000 kronor.

12:o) **Bidrag till verksamheten vid hemgårdar. Bidrag till verksamheten vid studiehjem.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12) har riksdagen för budgetåret 1947/48 under åttonde huvudtiteln anvisat *dels* till *Bidrag till verksamheten vid hemgårdar* ett anslag av 30 000 kronor, *dels ock* till *Bidrag till verksamheten vid studiehjem* ett anslag av 30 000 kronor.

13:o) **Bidrag till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande.** Kungl. Maj:t har (punkt 13) föreslagit riksdagen att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1947/48 anvisa ett anslag av 455 500 kronor.

Riksdagen bifaller vad departementschefen under förevarande punkt föreslagit. Med anledning av departementschefens förslag om ett bidrag av 2 000 kronor till de kristna samfundens nykterhetsrörelse för anordnande av speciella länskurser för kommunalt och socialt engagerade vill riksdagen framhålla, att riksdagen förutsätter, att dessa kurser anordnas efter lämpligt samråd med centralförbundet för nykterhetsundervisning.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *Bidrag till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande* för budgetåret 1947/48 under åttonde huvudtiteln anvisat ett anslag av 455 500 kronor.

Stockholm den 11 juni 1947.

Med undersåtlig vördnad.
